

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 14 kwietnia 2026 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.870.1.10.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: zapytania poselskiego nr 3313 Posła na Sejm RP Pana Michała Kowalskiego
„w sprawie dostępności szczepionki przeciwko ptasiej grypie”**

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z zapytaniem poselskim nr 3313 z dnia 25 marca br. „w sprawie dostępności szczepionki przeciwko ptasiej grypie” uprzejmie informuję, co następuje.

1. Czy w Polsce dopuszczone są do stosowania szczepionki przeciwko ptasiej grypie, a jeśli nie- jakie są tego przyczyny?

Zgodnie z danymi dostępnymi w Unijnej Bazie Weterynaryjnych Produktów Leczniczych Dopuszczonych do Obrotu w UE, aktualnie zarejestrowane centralnie (w tym w Polsce) są następujące immunologiczne weterynaryjne produkty lecznicze (IWPL) przeznaczone do uodparniania drobiu przeciwko grypie ptaków:

- Nobilis Influenza H5N2, szczepionka przeciw wirusowi grypy ptaków, inaktywowana, podmiot odpowiedzialny: Intervet International B.V.;
- Innovax-ND-H5, szczepionka przeciwko chorobie Newcastle, grypie ptaków i chorobie Mareka (żywa rekombinowana), podmiot odpowiedzialny: Intervet International B.V.;
- Vectormune HVT-AIV, szczepionka przeciw grypie ptaków, żywa, rekombinowana, podmiot odpowiedzialny: Ceva Sante Animale;
- VAXXINACT H5, szczepionka przeciw grypie ptaków, żywa, rekombinowana,

podmiot odpowiedzialny: Boehringer Ingelheim Vetmedica GmbH;

- NEWFLEND ND H9, Szczepionka przeciwko chorobie Newcastle i ptasiej grypie żywa, rekombinowana, podmiot odpowiedzialny: Ceva-Phylaxia Co. Ltd.

2. Czy rząd rozważa sprowadzenie i wdrożenie szczepień przeciwko ptasiej grypie na wzór rozwiązań stosowanych we Francji i Holandii?

Aktualnie Główny Lekarz Weterynarii nie przewiduje wdrożenia szczepień przeciwko wysoce zjadliwej grypie ptaków na terytorium Polski.

Kwestię szczepień przeciwko wysoce zjadliwej grypie ptaków (HPAI) konsultowano z branżą drobiarską. Branża nie zaprezentowała jednoznacznego stanowiska w sprawie poparcia szczepień z uwagi na ryzyko ograniczeń w handlu wewnątrznijnym i eksporcie do państw trzecich.

Opracowana we Francji strategia szczepień zapobiegawczych obejmuje gatunek docelowy - kaczkę, ze względu na szczególną rolę ferm kaczek w dynamice rozprzestrzeniania HPAI we Francji. Dlatego ptaki z gatunku kaczka są głównym celem strategii szczepień realizowanych na terenie tego kraju.

Strategia przewiduje ryzyko ograniczeń handlowych ptakami i produktami pochodzenia drobiowego ze szczepionych stad. Szczepienia są przy tym środkiem uzupełniającym strategię walki z HPAI we Francji umożliwiającym ograniczenie uboju prewencyjnego zdrowych zwierząt i rozprzestrzeniania się choroby.

3. Jakie są argumenty epidemiologiczne, weterynaryjne oraz ekonomiczne przemawiające za lub przeciw stosowaniu szczepień w Polsce?

Obecnie stosowane szczepionki przeciwko grypie ptaków:

- 1) zabezpieczają przed wystąpieniem objawów klinicznych choroby, co stanowi jednocześnie utrudnienie natury diagnostycznej;
- 2) zmniejszają wrażliwość ptaków na zakażenie (tzn. potrzebna jest wyższa dawka zakaźna, aby doszło do rozwoju choroby),
- 3) redukują siewstwo i transmisję wirusa między ptakami w obrębie stada oraz między stadami.

W związku z tym spodziewanym efektem szczepień mogłoby być zmniejszenie liczby

ognisk HPAI, co istotnie ułatwia zarządzanie kryzysowe, ogranicza straty bezpośrednie oraz pozwala uniknąć konieczności uboju tysięcy sztuk drobiu.

Jednocześnie:

- 1) szczepionki nie zapobiegają zakażeniu ani wydalaniu wirusa przez zaszczepione ptaki,
- 2) obecność wirusa w stadzie może być „maskowana”, a pozornie zdrowe ptaki mogą stanowić źródło zakażenia dla innych ptaków wrażliwych.

W konsekwencji stosowanie szczepień może prowadzić to do spadku zaufania ze strony państw importujących drób z kraju, w którym stosuje się szczepienia i zazwyczaj skutkuje decyzją o zawieszeniu takiego importu.

Reasumując wdrożenie szczepień przeciwko grypie ptaków może spowodować ograniczenia handlowe w handlu wewnątrzunijnym i eksporcie do państw trzecich z uwagi na trudności w nadzorze epidemiologicznym w przypadku stosowania ewentualnych szczepień. Należy przy tym zauważyć, że zapisy w części uzgodnionych eksportowych świadectw zdrowia nie przewidują możliwości eksportu w przypadku stosowania szczepień u drobiu.

4. Czy prowadzone są analizy dotyczące skuteczności takich szczepień w innych krajach Unii Europejskiej?

Takie analizy są prowadzone, a ich wyniki są publikowane w prestiżowych czasopismach naukowych, m.in. w publikacji autorów francuskich: Guinat C, Fournet L, Lambert S, Martin E, Gerbier G, Pellicer A, Guérin J-L, Vergne T. Promising Effects of Duck Vaccination against Highly Pathogenic Avian Influenza, France, 2023-2024. *Emerging Infectious Diseases*. 2025;31(7): 1468-1471. DOI: 10.3201/eid3107.241445.

Autorzy publikacji oszacowali, że po wdrożeniu szczepień kaczek we Francji w sezonie 2023-2024 udało się uniknąć 314-756 ognisk, co odpowiada 96-99% redukcji wielkości epizootii, a efekt ten uznali za najpewniej związany ze szczepieniami. W samej Francji w sezonie 2023-2024 odnotowano tylko 10 ognisk w drobiu, wobec 1374 w 2021-2022 i 396 w 2022-2023. Innymi słowy, szczepionki przeciwko grypie ptaków nie zapewniają tzw. sterylnej odporności, a więc nie zawsze całkowicie zapobiegają zakażeniu i wydalaniu wirusa przez zaszczepione ptaki, choć mogą istotnie ograniczać objawy kliniczne, śmiertelność oraz transmisję zakażenia.

Należy jednocześnie podkreślić, że wysoka zmienność wirusów grypy sprawia, że

zawsze istnieje ryzyko pojawienia się wariantu, wobec którego skuteczność szczepień będzie niższa. Przykładem jest obecny sezon 2025/26, w którym w Europie dominuje nowy wariant wirusa (tzw. genotyp DI2.1), który we Francji spowodował już ponad 120 ognisk u drobiu komercyjnego. Chociaż wzrost liczby ognisk HPAI we Francji w sezonie 2025/26 eksperci wiążą przede wszystkim z wyjątkowo silną presją wirusa ze strony dzikiej awifauny oraz częstszymi introdukcjami do ferm, to na miarodajną ocenę skuteczności szczepień wobec tego wariantu jest aktualnie jeszcze za wcześnie.

5. Czy brak wdrożenia szczepień może mieć wpływ na konkurencyjność polskiego sektora drobiarskiego?

Jak wskazano powyżej, konsekwencje wdrożenia szczepień mogą wywołać znaczące komplikacje eksportowe.

6. Jakie działania podejmowane są obecnie w Polsce w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się ptasiej grypy?

Działania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się grypy ptaków realizowane są w Polsce aktualnie w oparciu o założenia „Krajowego programu mającego na celu nadzór nad zwierzętami pod kątem grypy ptaków” na lata 2025–2027, wprowadzonego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (1).

Założenia programu opierają się o system wczesnego wykrywania zakażenia wirusami grypy ptaków u gatunków docelowych, tj. w populacji drobiu utrzymywanego w warunkach fermowych, u ptaków utrzymywanych w niewoli oraz u populacji dzikich ptaków stale lub okresowo bytujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Drugi element strategii nadzoru oparty jest na analizie ryzyka występowania zakażeń.

Zasadnicze cele nadzoru są następujące:

- 1) wczesne wykrywanie HPAI u drobiu;
- 2) wczesne wykrywanie HPAI u dzikich ptaków, w ramach którego przewiduje się:
 - a) wczesne ostrzeżenie o możliwym przeniesieniu HPAI na drób w szczególności, jeżeli wirusy są przenoszone do Unii Europejskiej w wyniku przemieszczeń migracyjnych dzikich ptaków,
 - b) ocenę ryzyka rozprzestrzeniania się wirusów po stwierdzeniu HPAI u dzikich ptaków;
- 3) wykrywanie HPAI u gatunków drobiu, które zasadniczo nie wykazują typowych

objawów klinicznych.

- 4) wykrywanie krążących wirusów nisko zjadliwej grypy ptaków (LPAI), które mogą rozprzestrzeniać się między stadami drobiu, w szczególności na obszarach o wysokim zagęszczeniu zakładów drobiarskich, z uwagi na ich potencjał mutacji w HPAI, aby:
 - a) zidentyfikować klastry zakażenia wirusami LPAI;
 - b) monitorować ryzyko rozprzestrzeniania się LPAI przez przemieszczający się drób i przez przedmioty skażone w niektórych zagrożonych systemach produkcji;
- 5) wnoszenie wkładu w poszerzanie wiedzy na temat HPAI i LPAI stwarzających potencjalne ryzyko zoonotyczne oraz
- 6) nadzór w odniesieniu do zwierząt utrzymywanych i dzikich, należących do gatunków niewymienionych w wykazie, jeżeli sytuacja epidemiologiczna wskazuje, że gatunki te mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia zwierząt i ludzi.

Z kolei działania organów Inspekcji Weterynaryjnej w związku z wystąpieniem ogniska koncentrują się na jego zwalczeniu i ograniczaniu wpływu na sektor drobiarski wolny od choroby.

Postępowanie w przypadku wystąpienia ogniska HPAI wynika z przepisów rozporządzenia delegowanego Komisji 2020/687 (2). Powiatowy lekarz weterynarii (PLW) obejmuje nadzorem gospodarstwo, w którym wystąpiła choroba, dokonuje spisu zwierząt i produktów w gospodarstwie, nakłada zakaz przemieszczania zwierząt i produktów z i do gospodarstwa. Zwierzęta w ognisku choroby podlegają zabiciu, a zwłoki, ściółka, nawóz i wszelkie produkty odzwierzęce znajdujące się w ognisku - bezpiecznemu unieszkodliwieniu w zakładzie utylizacyjnym. Następnie przeprowadzane jest wstępne czyszczenie i dezynfekcja.

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia delegowanego Komisji 2020/687 PLW niezwłocznie ustanawia także obszar objęty ograniczeniami wokół zakładu dotkniętego chorobą, na który składają się:

- a) obszar zapowietrzony (minimalny promień - 3 km wokół ogniska),
- b) obszar zagrożony (minimalny promień - 10 km wokół ogniska),
- c) w stosownych przypadkach, na podstawie kryteriów określonych w art. 64 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/429 (3), obszary buforowe wokół lub w sąsiedztwie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego, na których właściwy organ stosuje takie same środki, co środki w odniesieniu do obszaru zagrożonego.

Na tych obszarach przez co najmniej 30 dni od zakończenia wstępnego czyszczenia i dezynfekcji obowiązują restrykcje dotyczące przemieszczania zwierząt. Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza wizytacje gospodarstw znajdujących się w obszarze zapowietrzonym i zagrożonym oraz w gospodarstwach kontaktowych, jeśli takie zostały ustalone w trakcie dochodzenia epidemiologicznego. W zależności od sytuacji epidemiologicznej oraz wyników analizy ryzyka, PLW może podjąć decyzję o konieczności przeprowadzenia badań laboratoryjnych lub uśmiercenia prewencyjnego zwierząt w gospodarstwach kontaktowych i gospodarstwach znajdujących się w obszarach objętych ograniczeniami.

Wszystkie gospodarstwa utrzymujące drób są także kontrolowane na zgodność z wymaganiami bioasekuracji, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (4).

Ponadto Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach realizuje wysoko wyspecjalizowane badania filogenetyczne (WGS, *ang. whole genome sequencing*) w celu ustalenia pochodzenia wirusa HPAI wykrywanego w ogniskach tej choroby i powiązań pomiędzy ogniskami.

Podlegała ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa Inspekcja Weterynaryjna współpracuje również z innymi instytucjami w kwestii ograniczania rozprzestrzeniania się i zwalczania grypy ptaków:

- 1) W związku z założeniami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (1) w zakresie postępowania z ptakami dzikimi, w tym martwymi osobnikami lub częściami ich ciała, Główny Lekarz Weterynarii zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o udzielenie zezwolenia w zakresie poniżej wymienionych czynności w stosunku do gatunków ptaków objętych ochroną ścisłą i częściową:
 - a) zbieranie, posiadanie i przetrzymywanie martwych osobników lub ich części;
 - b) umyślne chwytanie i transport chorych lub rannych osobników, wykazujących objawy kliniczne wskazujące na podejrzenie zakażenia wirusem grypy ptaków;
 - c) umyślne zabijanie osobników zakażonych wirusem grypy ptaków, poprzez podanie środka farmakologicznego przez lekarza weterynarii.

Decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) w przedmiotowej sprawie została wydana 30 czerwca 2025 r. Zezwolenie wydane przez GDOŚ jest ważne do dnia 31 grudnia 2027 r.

- 2) W ramach współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. właściwi terytorialnie powiatowi lekarze weterynarii dla miejsca wystąpienia ogniska HPAI zobowiązani są do informowania o sytuacji epidemiologicznej w odniesieniu do tej jednostki chorobowej i liczbie osób mających kontakt z zakażonymi zwierzętami właściwych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.
- 3) Główny Lekarz Weterynarii współpracuje także z Głównym Inspektorem Sanitarnym w zakresie ochrony zdrowia publicznego, a w ramach tej współpracy wypracowane zostały następujące dokumenty:
 - wspólne zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, Głównego Lekarza Weterynarii, Dyrektora Instytutu Medycyny Pracy i Dyrektora Centralnego Instytutu Ochrony Pracy-Państwowego Instytutu Badawczego na temat działań, których celem jest ochrona osób, w tym pracowników, zawodowo narażonych na kontakt z wysoce zjadliwymi wirusami grypy ptaków;
 - wytyczne dla hodowców/właścicieli i pracowników ferm zwierząt oraz dla osób mających kontakt ze zwierzętami wrażliwymi na zakażenie wirusami grypy ptaków – przed sezonem infekcyjnym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu mającego na celu nadzór nad zwierzętami pod kątem grypy ptaków” na lata 2025-2027 (Dz.U. z 2025 r. poz. 435),
- (2) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/687 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do przepisów dotyczących zapobiegania niektórym chorobom umieszczonym w wykazie oraz ich zwalczania (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.),
- (3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.),
- (4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie środków zwalczania chorób u drobiu (Dz.U. poz. 335).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów